

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Istorinių laikų archeologija: kryptys, metodai, problemos	Istorija ir archeologija H 005	Istorijos	Archeologijos katedra
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	1
individualus	4	seminarai	2,5

Viso: 7,5 kreditai

Dalyko anotacija
<p>Istorinių laikų archeologija – archeologijos mokslo dalis, tyrinėjanti Lietuvos valstybės laikų laikotarpį nuo XIII a. iki XIX a., naudojant archeologijos mokslo metodus. Tyrinėjami to meto archeologiniai paminklai, archeologiniai radiniai, tikslinamas jų datavimas, jų interpretavimas, aptariami tyrimo metodai ir šio laikotarpio archeologinių tyrimų problematika. Dalyke siekiama ugdyti doktoranto tiriamojo darbo įgūdžius, atsižvelgiant į laikotarpio šaltinių specifiką, metodų ir interpretacijų įvairovę. Galimos doktorantų savarankiško tyrimo kryptys: vėlyvųjų piliakalnių, medinių ir mūrinių pilių, miestų ir miestelių, dvarų ir kaimaviečių, pagoniško ir katalikiško kulto, pagoniškų ir katalikiškų laidojimo paminklų raida, atskirų archeologijos šaltinių ir jų grupių analizė bei interpretacija, dirbinių technologijos ir pan. Ypatingas dėmesys skiriamas tarpdalykinio požiūrio į archeologijos tyrimus ugdymui, sąvokų ir terminijos analizei, susijusių mokslo sričių šaltinių, metodologijų ir interpretacijų suvokimui. Siekiama ugdyti savarankiško mokslinio darbo kompetencijas rengiant tiriamąjį rašto darbą, kurio pagrindu galėtų būti rengiama doktoranto mokslinė publikacija arba pranešimas konferencijoje. Konsultuojančių dėstytojų vaidmuo – padėti formuluoti mokslinio darbo kryptis, problematiką, vertinti doktoranto pažangą.</p>
Pagrindinė literatūra
<ol style="list-style-type: none"> 1. Fehring G.P. Einführung in die Archäologie des Mittelalters. Darmstadt, 1987. 2. Gerrard Chr. Medieval Archaeology. Understanding Traditions and Contemporary Approaches. Routledge.London and New York. 2003. 3. Encyclopedia of Historical Archaeology. Edited by Charles E.Orser, Jr. Routledge. London and New York. 2002. 4. Jonaitis R., Kaplūnaitė I. Senkapis Vilniuje, Bokšto gatvėje: XIII–XV a. laidosenos Lietuvoje bruožai. Vilnius.2021. 5. Kajzer L. Wstęp do archeologii historycznej w Polsce. Łódź, 1996. 6. Katalynas K. Vilniaus plėtra XIV-XVII a. Vilnius. 2006. 7. Katalynas K. Vilniaus kokliai. Vilnius. 2015 8. Kuncevičius, A. Lietuvos viduramžių archeologija. Vilnius, 2005.

7. Lietuvos piliakalniai. Atlasas. T.I-IV. Vilnius. 2005.
8. Lietuvos pilys. Vilnius. 1971.
9. Lietuvos pilių archeologija. Klaipėda. 2001.
10. Medieval Archaeology an Encyclopedia. Edited by Pam J.Crabtree. New York&London. 2001.
11. Vaitkevičius G. Vilniaus įkūrimas. Vilnius. 2010.
12. Vėlius, G. Kernavės miesto bendruomenė XIII-XIV a. Vilnius, 2005.
13. Zabiela G. Lietuvos medinės pilys. Vilnius. 1995.
14. Žulkus V. Palangos viduramžių gyvenvietės. //Acta Historica Universitatis Klaipedensis. T. 6. Klaipėda. 1997
15. Žulkus V. Viduramžių Klaipėda. Miestas ir pilis, archeologija ir istorija. Vilnius. 2002.
16. Археология Беларуси. Т.4. Минск. 2001.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Albinas Kuncevičius	Dr. (Hr), profesorius	<ol style="list-style-type: none"> 1. A.Kuncevičius, R.Laužikas, R.Jankauskas, R.Šmigelskas, R.Augustinavičius. Dubingių mikroregionas ir Lietuvos valstybės ištakos. Vilnius. 2015. 2. A. Kuncevičius, R. Šmigelskas, R. Laužikas, R. Augustinavičius. Dubingių piliavietės archeologiniai tyrimai. // <i>Lietuvos Didžiųjų Kunigaikščių rūmų kronika</i>. T.IV. Vilnius. 2018. P.333-344. 3. A.Kuncevičius, I.Merkytė, J.Poškienė, R. Prapestienė, R. Vengalis, G. Vėlius, J. Volungevičius. Senieji Trakai – gamtinės aplinkos transformacijos. <i>Archaeologia Lituana</i>. Vilnius, 2018. T.19. p. 120-140. 4. A.Kuncevičius, J.Kazokaitė, V.Lukšėnienė, M.Jakulis. Nekropolis ir jo archeologiniai tyrimai. // <i>Kultūrų kryžkelė. Vilniaus Švč. Trejybės šventovė ir vienuolynas</i>. Vilnius. 2017. P.224-236. 5. A.Kuncevičius, et al., Landscape Transformations in the Historical Capitals of Lithuania during the 13th-14th centuries. <i>Acta Archaeologica</i>. Vol. 90, No 2. 2019. P. 181-202.
Vėlius Gintautas	Dr., docentas	<p>Jonaitis R., Kaplūnaitė I., Vėlius G. 2016. Early Christian Burials“. in: A Hundred Years of Archaeological Discoveries in Lithuania (sud. Zabiela G, Baubonis Z, Marcinkevičiūtė E). Vilnius: Lietuvos archeologijos draugija. p. 430–441. ISBN 978-9955-9913-9-7</p> <p>Kuncevičius A., Merkytė I., Poškienė J., Prapiestienė R., Vengalis R., Vėlius G., Volungevičius J. 2018. Senieji Trakai – gamtinės aplinkos transformacijos. <i>Archaeologia Lituana</i>, t. 19, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. p. 120-140. ISSN 1392-6748; eISSN 2538-8738.</p> <p>Volungevičius J., Feiza V., Amalevičiūtė-Volungė K., Liaudanskienė I., Šlepetienė E., Kuncevičius A., Vengalis R., Vėlius G., Prapiestienė R., Poškienė J.</p>

Poškienė Justina

Dr., docentė

2019. Anthropogenic Transformation Forms of Soils in the Lithuanian Agroecosystems and their Influence on Soil Chemical and Physical Properties. *Žemdirbystė-Agriculture*, vol. 106, No. 1. Published by: Lithuanian Research Centre for Agriculture and Forestry. p. 3–14. ISSN 1392-3196 / e-ISSN 2335-8947

Kuncevičius, A., Merkytė, I., Poškienė, J., Prapiestienė, R., Vengalis, R., **Vėlius, G.**, Volungevičius, J. 2019. Landscape Transformations in the Historical Capitals of Lithuania During the 13th-14th Centuries. *Acta Archaeologica*, vol. 90(2). Published by: Wiley-Blackwell. 181-202. ISSN 0065-101X; eISSN 1600-0390.

Vengalis R., **Vėlius G.** 2020. Kernavės piliakalnių funkcinė raida geležies amžiuje: naujos senų duomenų interpretacijos. *Archaeologia Lituana*, t. 20, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. p. 75-115. ISSN 1392-6748; eISSN 2538-8738

Vengalis R., Volungevičius J., **Vėlius G.**, Kuncevičius A., Poškienė J., Prapiestienė R. Žmogus prieš gamtą: reljefo transformavimas įrengiant XIII–XIV a.

Kernavės pilį ir jo sukelti eroziniai procesai. *Lietuvos archeologija*, T. 46. Vilnius: Diemedžio leidykla. p. 207-254. ISSN 0207-8694.

Arlauskaitė - Zakšauskienė, Inga; Černiauskas, Norbertas; Jakubčionis, Algirdas; Kulevičius, Salvijus; Poškienė, Justina; Vaiseta, Tomas; Zikaras, Karolis; Kulevičius, Salvijus (red.); Vaiseta, Tomas (red.). Kariai. Betonas. Mitas: Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietos Lietuvoje / Inga Arlauskaitė-Zakšauskienė, Norbertas Černiauskas, Algirdas Jakubčionis, Salvijus Kulevičius, Justina Poškienė, Tomas Vaiseta, Karolis Zikaras. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2016. 312 p. ISBN 9786094598005.

Poškienė, Justina. Archaeological heritage in Lithuania after the 1990s: defining, protecting, interpreting // Recent developments in preventive archaeology in Europe : proceedings of the 22nd EAA meeting in Vilnius, 2016 / Predrag Novaković... [et al.] (eds.). Ljubljana : Ljubljana University Press, 2016. ISBN 9789612378875. p. 161-172.

Kuncevičius, Albinas; Merkytė, Inga; Poškienė, Justina; Prapiestienė, Regina; Vengalis, Rokas; Vėlius, Gintautas; Volungevičius, Jonas. Senieji Trakai – gamtinės aplinkos transformacijos = Senieji (Old) Trakai: a case study of environmental transformation // *Archaeologia Lituana*. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 1392-6748. eISSN 2538-8738. 2018, t. 19, p. 120-140. DOI: 10.15388/ArchLit.2018.19.7.

Kuncevičius, Albinas; Merkytė, Inga; Poškienė, Justina; Prapiestienė, Regina; Vengalis, Rokas; Vėlius, Gintautas; Volungevičius, Jonas. Landscape transformations in the historical capitals of Lithuania during the 13th-14th centuries // *Acta archaeologica*. Hoboken : Wiley-Blackwell. ISSN 0065-101X. eISSN 1600-0390. 2019, vol. 90, no. 2, p. 181- 202. DOI: [10.1111/j.1600-0390.2019.12219.x](https://doi.org/10.1111/j.1600-0390.2019.12219.x).

Vengalis, Rokas; Volungevičius, Jonas; Vėlius,

Gintautas; Kuncevičius, Albinas; Poškienė, Justina; Prapiestienė, Regina. Žmogus prieš gamtą: Reljefo transformavimas įrengiant XIII–XIV a. Kernavės pilį ir jo sukelti eroziniai procesai = Man against nature: the transformation of the relief during the construction of Kernavė castle in the 13th–14th centuries and the erosional processes it created // Lietuvos archeologija. Vilnius: Lietuvos istorijos institutas. ISSN 0207-8694. eISSN 2538-6514. 2020, t. 46, p. 207-254. DOI: [10.33918/25386514-046008](https://doi.org/10.33918/25386514-046008).

Poškienė, Justina. Обзор фунеральных исследований в криптах храмов Литвы // Лёс фамільных скарбаў магнацкіх родаў Беларусі : зборнік матэрыялаў Міжнароднай навуковай канферэнцыі "Лёс фамільных скарбаў магнацкіх родаў Беларусі" (Нясвіж, 10 лістапада 2020 г.) і Міжнароднага навуковага семінара "Крыпта князёў Радзівілаў у Нясвіжы: гісторыя, сучасны стан, даследаванні, перспектывы выкарыстання" (Нясвіж, 4 кастрычніка 2019 г.): Нацыянальны гісторыка-культурны музей-запаведнік «Нясвіж». ISBN 9789859048265. 2020, p. 319-343.

Patvirtinta Istorijos ir archeologijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto posėdyje
2021 m. rugsėjo mėn. 28 d, protokolo Nr. 170000-KT-47

Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. habil.dr. Tamara Bairašauskaitė

